

JÜRI AFANASJEV (8.03.1946–11.07.2010)

Meenub juunis 2010 Jüri Afanasjevi poolt lausutu: „Selle haiguse korral loetakse elulemise näitaja mediaaniks 7 kuud“. See on matemaatilise statistika üks karmidest näitajatest, mis ütleb, et pooled inimestest, kellel see haigus avastatakse, elavad vähem kui 7 kuud. Ülejäänutele on antud õnn elada kauem. Jürile seda õnne ei antud. Haigus avastati liiga hilja. . .

Matemaatika ja selle sageli karm ning emotsioonideta tõelisus on olnud Jüri Afanasjevi leivaandjaks ja ilmselt ka iseloomu ning hoiakute kujundajaks läbi kogu tema elu. Ta oli tööalaselt seotud Tartu Ülikooliga 40 aastat. Enne ülikooli töötas Jüri Afanasjev matemaatikaõpetajana Härglas ja Kohilas. Sealt on ilmselt pärit ka tema huvi matemaatika didaktika probleemide vastu. Viimaste süvauurimine saigi Jüri Afanasjevi teadustegevuse pealiiniks nii ülikooliaastatel (1966–1970), kui ka sellele järgneval aspirantuuriajal (1970–1973) ja erinevatel ametikohtadel TÜ matemaatikateaduskonnas.

Jüri Afanasjev alustas oma teadustegevust matemaatikakursuse omandatuse ja selle ühe mõjuri, ülesannete raskuse uurimisega aspirandina 1970. aastal. Selle töö olulisemaks tulemuseks on kandidaadidissertatsiooni „Koolimatemaatika kursuse omandatuse uurimine“ valmimine 1974. aastal.

Kaheksakümnnendatel aastatel suundus Jüri Afanasjevi teadustegevus taskuarvutite kasutamisevõimaluste uurimisele koolimatemaatikas. Selle töö tulemusena valmisid VII klassi matemaatikaõpiku peatükk „Ligikaudne arvutamine ja taskuarvuti“ ning õpiku juurde kuuluvad töövihikud, samuti graafilise taskuarvuti kasutamise juhend. Taskuarvutitele järgnesid personaalarvutid ja vastavad uuringud. Valmisid mahukad metoodilised juhendid õpetajate-

le ning ka üks sellealane Jüri Afanasjevi poolt juhendatud teadusmagistritöö.

Edasises lisandus Jüri Afanasjevi teaduslikku tegevusse majandusmatemaatika elementide koolikäsitle probleemistik. Valmis vastav erikursus õpetajakoolituse üliõpilastele. Kõrvuti rea artiklitega selles valdkonnas on Eesti kooli ja majandushariduse jaoks eriti olulised tema poolt koostatud kaks majandusmatemaatika õpavahendit koolidele.

1998. aastal lõi Jüri Afanasjev matemaatika didaktika õpetooli juurde tööühma, mis ühines 18 maad hõlmava nn Exeter-Kasseli projektiga (rahvusvaheline koordinaator Exeteri Ülikool). Selle projekti raames uuriti üldhariduskooli õpilaste matemaatilist arengut kolme õppeaasta lõikes.

Alates 1994. aastast tegeles Jüri Afanasjev aktiivselt koolimatematika õppekavade probleemistikuga. Me kõik mäletame teda kui tulihingelist põhikooli matemaatikakursuse lihtsustamise eest võitlejat. Selles valdkonnas valmis Jüri Afanasjevi eestvedamisel kitsa matemaatika kursuse („Matemaatika kõigile“) ainekava. Samuti on tal valminud koostöös oma abikaasaga ka kitsa matemaatika õpetamiseks vajalike matemaatikaõpikute käsikirjad 10.–12. klassile.

Kolleegid mäletavad Jüri Afanasjevit kui alati abivalmis ja rõõmsat kolleegi. Ükskõik, millal ja mida me Jürilt palusime, saime alati vastuse: „Jah, milles küsimus, teeme ära“. Ja alati sai ka antud lubadus täidetud. Seda pigem enne kui pärast lubatud tähtaega. Tundub, et kõige suuremaks vaenlaseks Jürile tema töös oli bürokraatia. Mäletame veel hästi Jüri sellekohaseid mõtteavaldusi. Jüri Afanasjev ei olnud idealist, ta oli tugevalt jalgadega maas olev koolimees. Ta teadis, mis koolis toimub ja vastavalt sellele olid tal väga selgelt välja kujunenud ka oma arusaamad sellest, mida ja kuidas tuleks koolis õpetada. Ja mis kõige tähtsam, Jüri oli töömees ja selline, kes oskas alati väga hästi eristada oma töös olulist ebaolulisest.

TÜ matemaatika-informaatikateaduskond
Matemaatika instituut
Koolimatematika keskus